

Lidy Blijdorp

Er zijn twee Lidy's Blijdorp. De een speelt cello – trefzeker, dwingend, gedurfd, vol vuur. De ander heeft 'ik weet het niet' als refreinzin.

RIEN VAN DEN BERG BEELD RUFUS DE VRIES

Goudvis met cello

Het moet voor de ouders van de zesjarige Lidy Blijdorp een aanblik zijn geweest om nooit te vergeten: zo'n klein meisje met zo'n grote cello. Natuurlijk was het een kleiner slag cello, geen volwassen formaat, maar nog steeds moet het meisje er haast een keukentrapje bij hebben gehad om het ding de baas te kunnen. Veel ouders zullen hun wenkbrauwen fronsen als hun kinderen viool willen leren spelen, maar Lidy's ouders vonden het 'eigenlijk wel gezellig'. Ze hadden al twee dochters die viool speelden, en de cello van Lidy was weer eens wat anders.

Dat was twintig jaar geleden, in een gewoon gereformeerd gezin in Leiderdorp. Lidy Blijdorp is eigenlijk nog steeds een beetje klein van stuk voor het instrument van haar keuze. 'Ach, een contrabas was lastiger geweest', lacht ze. Maar haar cello is ze de baas. En hoe. In de jonge talentenklas van het Haagse conservatorium kreeg ze eens een masterclass van Michel Strauss, die haar adviseerde toelatingsexamen te doen in Parijs, aan het Conservatoire Supérieur. Blijdorp werd eerste in een groep van tachtig kandidaten, en zou uiteindelijk afzwaaien met de hoogst denkbare lof. Op z'n Frans: *premier prix a l'unanimité avec félicitations de jury*. Daarna vervolgde ze met een masterstudie aan het conservatorium van Amsterdam, die ze vorig jaar eveneens cum laude besloot. Ze won het Prinses Christinaconcours, het Nationaal Concours voor jong talent, de Nationale Cellobiennale en het Grachtenfestival Conservatoriumconcours. Ze wordt genoemd omdat ze speelt met lef en karakter. Afgelopen weekend speelde ze solo, met orkest, in de wereldberoemde Hermitage in Sint Petersburg. Een hoogtepunt, zegt ze. Een voorlopig hoogtepunt? 'Ik weet het niet.' Die laatste zin zal een refreinzin worden.

ik weet het niet

Er zijn twee Lidy's Blijdorp. De een speelt cello – trefzeker, dwingend, gedurfd, vol vuur. De andere stapt, na een studeersessie in het Amsterdamse conservatorium, het vlakbij gelegen café Hannekes Boom binnen. Een gezellig, wat lawaaiig hok met prachtig uitzicht op zowel het Scheepvaartmuseum als het wetenschapsmuseum NEMO. Af en toe vaart een rondvaartbootje langs het café voor een tochtje over het IJ. Blijdorp draagt een witte blouse met manchetten die net over de ellebogen vallen – haar armen vrij houdend voor haar instrument. De Lidy Blijdorp met cello is een vertelster, ze sleurt je meedogenloos door meeslepende muzikale verhalen.

'Ik kan me wel goed aanpassen. Je moet met elk lied je kleur kunnen kiezen, als een kameleon.'

De Lidy Blijdorp zonder cello lijkt wel voortdurend op zoek. Ze praat op de tast, haar hoofd doorzoekend op een woord, een halve zin, daar weer in vastlopend – opnieuw beginnend en weer aarzelend, en dan ineens stellig, met de vrolijkheid van iemand die eindelijk ontdekt wat hij bedoelt – om vervolgens het gevonden inzicht weer te nuanceren. Het proces eindigt doorgaans met grote lachende ogen en de verzuchting: 'ik weet het niet.' Het is alsof haar hoofd voortdurend tegenverpingen bedenkt op elke zin die haar mond formuleert. 'Sommige mensen vinden dat ik niet helemaal normaal ben', zegt ze. 'Maar dat is ook een voordeel. Zoals in Sint Petersburg. Daar was ik een flesje water gaan halen, vlak voor een persconferentie. Maar op de terugweg nam ik een verkeerd gangetje, en op een gegeven moment stond ik bij een heel andere uitgang, drie kilometer verderop ofzo. Dat is zo'n groot gebouw! Toen kreeg ik een kaart en vond ik de weg terug, maar toen was de organisatie mij al aan het zoeken. Een van de organisatoren wilde me een polsbandje met een zendertje om doen, zodat ze me altijd zouden kunnen vinden. Hij zei: "tja, dat heb je met artiesten. Maar dat is goed, want muziek wordt levendiger als je niet binnen de lijntjes blijft."' Er zit ook een nadeel aan, vertelt Blijdorp. Het kan tot arrogantie leiden. 'Dat je denkt: je bent artiest dus je kan alles maken.' In

Sint Petersburg was ze gehuisvest in een vijfsterrenhotel, met piccolo's voor de deur en bij de lift en champagne bij het ontbijt. Maar per saldo koestert ze het dat ze anders is dan anderen. Ze is geen enorm plichtsgetrouw studeerdiër. 'Eerder een beetje gek, denk ik.' En op het podium valt alles van haar af. Dan heeft ze bijvoorbeeld geen last van wat mensen van haar zullen denken. 'Als je gewoon je verhaal vertelt, kan er eigenlijk niks mis gaan. De muziek is er al. Ik ben een soort intermediair tussen de componist en het publiek.' Maar de mensen komen toch niet naar een componist luisteren? Ze vinden het toch belangrijk wie het uitvoert? 'Nou, ze komen toch echt wel voor het stuk hoor. Het concert in Sint Petersburg bijvoorbeeld. Mijn leraar, dat is een Rus, waar-schuwde me van tevoren dat de Russen toch echt wel voor de tekst komen, dus voor de precieze weergave van de bladmuziek, en niet voor de vrije interpretaties van de uitvoerende artiest. Dus ik was al een beetje bang dat ik naar een strafkolonie gestuurd zou worden als ik het niet goed zou doen. Maar al na de eerste oefendag zei de dirigent: nou, je hoeft niet naar Siberië hoor!'

goudvis en kameleon

Al snel in het gesprek komen twee dieren voorbij, een goudvis en een kameleon. Die kameleon is ze, zegt ze, als ze in een kamerorkest speelt. Haar instrument brengt het van nature mee: een cello kan een solopartij spelen, maar ook voor de tussenpartij op de rol staan, en ook voor een partij op de achtergrond. 'Ik kan me wel goed aanpassen. Je moet met elk lied je kleur kunnen kiezen, als een kameleon.' Ze vindt zo'n kamerorkest eigenlijk vaak leuker dan een solo met een groot symfonieorkest. Een orkest moet haar volgen in haar speelstijl. 'Met zo'n groot orkest wordt het eigenlijk nooit een eenheid.' Maar in die kleinere samenstelling moet ze echt heel goed leren samen muziek te maken, te luisteren naar wat de anderen doen.

In de kerk hoeft dat trouwens zelden. Als ze daar gevraagd wordt, is het meestal om een stuk van Bach te spelen, of iets in samenwerking met de organist. Qua samenwerking redelijk overzichtelijk. En qua niveau ook trouwens, hoewel Blijdorp er niet tegenop zou zien een keer te spelen met een groepje kinderen bijvoorbeeld. 'Dan werkt het gewoon even anders.' Van de Gereformeerde Scholengemeenschap Randstad in Rotterdam kent ze Hans van Haeften nog, die Nederlands studeerde en ook orgel aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Met hem concertteert ze af en toe.

Het andere dier, de goudvis, is filosofischer. Die wil ze zijn. Wilde ze zijn... ze weet het niet zo goed meer. Blijdorp heeft die goudvis uit een gedicht van Godfried Bomans.

*O, mocht ik eens een goudvis zijn,
Zonder liefde, zonder pijn,
Alleen maar onbenullig zijn,
Zo'n gouden, koude vis.
Hij wordt niet maar hij is.*

Die laatste zin, daar draait het haar om. Niet worden, maar zijn. 'Snap je? Hij zit in zijn kom en hij bestaat alleen maar.' Haar eigen website ziet er ambitieus uit, maar Blijdorp vertelt dat ze geen idee heeft wat ze wil bereiken. Ze heeft er altijd van gedroomd een goudvis te zijn: niet plannen, geen ambities, gewoon leven in het moment. Dat het mogelijk moet zijn om binnenkort gewoon postbode te worden bijvoorbeeld, of caissière, of journalist. De laatste tijd vraagt ze zich wel af of het eigenlijk wel kán, dat goudvisleven in het moment. 'Het kan ook wel een keer gaan vervelen.' Ze leest er boeken over, van filosofen als Descartes en Kant. 'Maar de conclusie is steeds: ja, we weten het niet.' Haar geloof maakt het niet veel makkelijker. Ze zal God niet zo snel ter sprake brengen. 'Hij is er gewoon altijd, van huis uit al. Maar

op de vraag hoe ik vervolgens moet leven geeft de Bijbel soms heel tegenstrijdige antwoorden. Je geen zorgen maken, je wel zorgen maken; genieten van je jeugd of je schepper gedenken in je jongelingsjaren; je moet je talenten ontwikkelen maar God geeft het zijn geliefden in de slaap...'

perceptie en intuïtie

Bij de filosoof Immanuel Kant kwam ze vier karaktereigenschappen tegen, die ieder mens in meer of mindere mate heeft. Ze denkt na. 'Denken... gevoel... intuïtie...' Ze draait met lenige vingers twee haarlokken langs haar voorhoofd in een krul. 'Wat was die vierde ook alweer. O ja: *perceptie*.' Volgens Kant begint kennis bij de ervaring, bij perceptie dus, maar is het uiteindelijk de intuïtie die deze kennis vormt en kneedt. 'Volgens Kant staat er van deze vier eigenschappen altijd een in de schaduw,' zegt Blijdorp. 'Bij mij is dat de perceptie.'

'Sommige mensen vinden dat ik niet helemaal normaal ben', zegt ze. 'Maar dat is ook wel eens een voordeel.'

Er zijn wel andere werelden denkbaar dan die in de muziek, dat weet ze wel. Ze was bijvoorbeeld een keer met haar broer op vakantie in Istanbul. Hij studeert medicijnen, en heeft haar een week lang ingewijd in de beginselen van de scheikunde. Vindt ze razend interessant, en daar kan ze zich dan helemaal in onderdompelen – maar na een week verlangt ze dan toch ook wel weer naar haar muziek. Tijdens het spelen kan ze het dan weer wel, in de kom kruipen. Dat komt misschien, beaamt ze, omdat ze zich heel goed kan overleveren aan het moment. Een begrip als virtuositeit zegt haar weinig. Natuurlijk moet ze technisch toe veel in staat zijn, maar in de concertzaal draait het om de kleur en het karakter van het stuk. Virtuosititeit moet daar dienstbaar aan zijn. Wat ook helpt tegen al te hoge ambities, lacht Blijdorp, is haar inkomen. Haar moeder vreesde dat al. Toen ze op het conservatorium wilde, stelde zij voor dat ze er ook wat anders bij zou studeren. Je moet tenslotte ook leven. 'Maar daar had ik geen zin in', zegt dochterlief. En ze neemt haar situatie zoals die is – zoals de goudvis van Bomans inderdaad: een uitvoering in een concertzaal wekt algaauw een glamoureuze indruk. 'Maar per saldo ben ik blij dat ik mijn huur kan betalen.' De uitnodiging uit Sint Petersburg bijvoorbeeld, kwam in het kader van een programma dat jonge talenten 'vliegers' moet bieden. Daar verdien je echt de hoofdprijs niet mee. 'Ik heb trouwens wel begrepen dat de grote zalen, zoals het Concertgebouw, ook niet zo heel goed betalen, omdat iedereen daar toch wel spelen wil.' Maar droomt ze dan ook niet? Het is nauwelijks voor te stellen dat iemand met zo'n zeldzaam talent zo weinig plannen heeft. Stel dat we haar over tien jaar weer spreken, waar staat ze dan? Wie is ze dan? Blijdorp, half ernstig: 'Postbode? Ik weet het niet.' Zelfs als postbode zou ze trouwens door de straten van Amsterdam lopen met muziek op haar koptelefoon. Muziek brengt haar dichterbij het leven. De muziek op haar koptelefoon is doorgaans klassiek, uiteraard. 'Muziek maakt je tocht door de stad vrolijker.' Of verdrietiger, werp ik tegen. En ineens, voor de eerste keer in het gesprek, is er geen denkpauze, geen aarzeling. Ze zegt, abso-luut overtuigd: 'Maar in elk geval betekenisvoller.' ♦

LIDY BLIJDORP

Lidy Blijdorp werd in 1986 geboren in Leiderdorp, in een gezin met twee zussen en een broer. Ze kreeg haar eerste cellolessen op haar zesde, en werd op haar elfde

toegelaten tot de talentenklas van het Haagse conservatorium. Meer informatie is te vinden op haar website www.lidyblijdorp.nl.